

"...

I. İPTAL DAVASININ GEREKÇESİ;

Millî Selâmet Partisi Millet Meclisi Grubu Başkanvekili tarafından imzalanmış olan 13/4/1977 günlü ve aynı günde 2062 sayısı ile Anayasa Mahkemesinde kaydı yapılan dava dilekçesinde davanın dayandırıldığı gerekçe aynen şöyledir :

"Memleketimizin içerisinde bulunduğu mühim sosyal, siyâsî ve ekonomik şartlar açısından yararlı olmayan erken seçim kararı hukuken de hem şekil hem esas bakımlarından muallel bir işlemdir. İptali gerekir şöyle ki:

1- Erken seçim kararına esas olarak alınan Millet Meclisi İctüzüğünün değişik 93 üncü maddesi iptali gereken hukuk dışı bir hükümdür. Partimiz bu maddenin değişikliği ile ilgili 4/4/1977 tarih ve 643 sayılı Millet Meclisi Kararının da iptalini ayrı bir dava ile talep etmiştir.

Bu kararın iptali için açtığımız davada öne sürdüğümüz iptal sebeplerini, erken seçim kararı için de aynen tekrarlıyoruz, Anayasa'ya aykırı ve İctüzüğün diğer hükümlerine zıt olan bir 93 üncü maddeye göre yapılan müzakereler ve verilen kararları da hükümsüz olması gerekir.

a) Meclis İctüzüğünün 36 ncı maddesine göre Genel Kurulun toplantı saatinde Komisyonlar çalışmaz. Çalışabilmesi için Başkanlık Divanının kararı gerekir. Böyle bir karar alınmadan içtüzük değişikliğini incelemek üzere Anayasa Komisyonu 29/3/1977 günü saat 16.00 da toplanmıştır. (Ek: 1) Bu toplantı hükümsüzdür.

b) İctüzüğün 37 nci maddesine göre Komisyonun toplantılarına havale tarihinden sonra ancak 48 saat geçince başlanabilir. Havale tarihi 28 Mart'tır. Toplantı tarihi 29 Marttır. 48 saat geçmemiştir. Süreye uyulmaması için danışma kurulunun kararı da alınmamıştır. (Ek : 2) Toplantı hükümsüzdür.

c) İctüzük değişikliğine karar verilen 4 Nisan 1977 tarihli Millet Meclisi Birleşimi baştan sona hükümsüzdür. Çünkü yoklamalar bozuk elektronik cihazla yapılmıştır. Elektronik cihazın bozuk ve tamire muhtaç olduğu yetkili ağızlardan bir kez defa ifade edilmiştir. Meclis ve Danışma Kurulu zabıtlarına geçmiştir.

6/10/1976 tarihli 140 nci Birleşimin zabıtlarında 868 nci sahifede CHP Grup Başkanvekillerinden Sayın Ali Nejat Ölçen'in yoklama cihazına itirazı sonunda Birleşimi idare eden Meclis Başkanvekillerinden sayın Ahmet Çakmak tarafından kabul edilerek ad okunmak suretiyle yoklama yapılmıştı. (Ek : 3).

29/12/1976 tarihli danışma kurulu zabıtlarınının 36 ncı sahifesinde Millet Meclisi Başkanı Sayın Kemal Güven aynen : "Otomatik cihaz bozuk biliyorsunuz' O kadar şey ki, yeniden kurulacak, Tamamen demode olmuş piyasadan kaldırılmış bir alet. Yedek parçasını bulmak dahî mümkün olmuyor. Tetkikat yaptırдық yeni baştan ele alınıp değiştirilmesi öneriliyor. Bunun üzerinde çalışmalar yaptırıyoruz."

Diyerek elektronik cihazın itimada şayan olamayacak derecede tamire hatta tamamen değiştirilmeye muhtaç olduğunu kabul ve tescil etmiştir. Sayın Başkan bu cevabı bizlerin yoklamaların yapılmasını zaman kaybının önlenmesini isteyişimizden sonra vermiştir. Bu

Esas Sayısı:1977/61
Karar Sayısı:1977/47

cihazla yapılan yoklamaların hükümsüz olması demek gerek içtüzüğün değiştirildiği ve gerekse erken seçim kararı alındığı 4 ve 5 Nisan tarihli her iki Birleşiminde ve bu Birleşimde alınan kararların da hükümsüz olmasını gerektirir. (Ek : 5)

Elektronik yoklama cihazının bozuk olduğu, Millet Meclisi 1977 yılı Bütçesinin müzakeresi sırasında da ele alınmıştır. (Ek: 4) deki zabıt ceridesinde CHP sözcüsü Sayın Etem Eken, cihazın bozuk tutulmasını nemelâzımcılık olarak nitelendirmiştir. Buna cevap veren İdare Amiri Bilecik Milletvekili Sayın Mehmet Ergül tamir için Bütçeye ödenek konulduğunu belirtmiştir. (Ek : 4, Sahife : 170)

Bu durum, 4 Nisan tarihli celsenin başında Başkanlığa itiraz olarak bildirilmiştir. Çorum Milletvekilimiz Sayın Yasin Hatiboğlu'nun bu konudaki itirazı zapta geçmiştir. Buna rağmen yoklama ad okunarak yapılmamıştır. Ayrıca (Ek : 6) daki yazımızla da Meclis Başkanlığına ikazda bulunduk. Bu ikazlara rağmen de 4 ve 5 Nisan tarihli Birleşimleri muallel kılacak yanlış tutumdan vazgeçilmedi. Bu celselerin ve alınan kararların iptali gerekir.

d) İçtüzüğün 50. maddesi yeni bir müessese kurmuş ve Genel Kurul gündemine girecek konuların öncelik ve ivedilik taleplerinin 53 üncü maddeye istinaden verilseler bile Danışma Kurulundan geçmesini ve sıralamaya tabi tutulmasını öngörmüştür. Bu sebepten içtüzük çıktıktan sonra yapılan her teklif doğrudan Meclise değil Danışma Kuruluna getirilmiştir. 93 üncü maddenin değişiklik teklifi 50 nci maddeye aykırı olarak doğrudan Meclise getirilmiştir. İptal sebebidir.

e) 93 üncü maddenin müzakeresi sırasında verdiğimiz önerelerin gerekçesi okunmamıştır. Ezcümle Süleyman Arif Emre imzalı 4 değişiklik önergesinin gerekçesi diğerlerinden farklı olduğu halde farklı değil diye okutturulmamıştır. İptal sebebidir.

2- Erken seçim önergelerinin Anayasa Komisyonunda müzakeresi Anayasa ve İçtüzüğe aykırıdır :

a) Anayasa Komisyonu toplantısına, Millî Selâmet Partili üyeler davet edilmemiştir.

İçtüzüğün 93 üncü maddesini değiştiren karar Millet Meclisininin 4/4/1977 tarihli Birleşiminde görüşülmüştür. Bu birleşim saat 19.00 da bitmiştir. Seçimlerin yenilenmesine dair önergeler, değişik 93 üncü maddeye göre Anayasa Komisyonuna saat 20.30 da havale edilmiştir. Komisyon Başkanlığı, Komisyonu iddiaya göre saat 21.30 da alelacele, yani aradan bir saat geçmeden toplamıştır. Bu toplantının yapılacağı hakkını da ne mutad olduğu gibi grubumuza bir yazı gelmiş ne de Komisyon üyelerimize usulü dairesinde tebligat yapılmıştır.

Gece vakti, grubumuzdan ve Komisyon üyelerimizden gizli olarak yapılan bu kaçamak toplantıda da seçimlerin yenilenmesine dair önergeler görüşülmüş, kabul edilmiştir. (Ek : 7) ve (5/4/1977 Birleşim zabıtları Ek : 8)

Bu işlemler hükümsüzdür. İptali gerekir. Çünkü: Anayasa'nın 85 inci maddesi Millet Meclisininin çalışmalarının içtüzüğe göre yapılmasını emreder. Ve yine bu madde, Siyasî Parti Gruplarının bütün faaliyetlere kuvvetleri oranında katılmasını amirdir Grubumuzun Komisyon çalışmalarından şu veya bu şekilde tecrid edilmesi Anayasa'nın 85 inci maddesinin açık hükmüne aykırıdır, içtüzük buna müsait değildir. Eğer müsaitse İçtüzük de Anayasa'ya aykırıdır. Eğer müsait değilse Anayasa Komisyonunun tutumu Anayasa'ya aykırıdır, iptal sebebidir.

Esas Sayısı:1977/61
Karar Sayısı:1977/47

b) İçtüzüğün 27 nci maddesi Komisyon toplantısı için çağrının en az iki gün öncesinden yapılacağını âmirdir. Buna riayet edilmemiştir. Ciddi bir zorunluluk yoktur.

Ayrıca yine içtüzüğün 37 nci maddesine göre, komisyona havale edilen işler görüşülmesine en az havale tarihinden sonra 48 saat sonra başlanabilir. Bu amir hüküm de çiğnenmiştir. Bu müddetin kaldırılması ancak aynı maddenin son fıkrasına göre Danışma Kurulu kararı ile olabilir. Böyle bir karar mevcut değildir. Bu müddet üzerinde tasarruf hakkı komisyona verilmemiştir.

Bu müddetlerin konulmasının sebebi bütün parlamenterlerin Komisyon gündeminden haberdar olmalarıdır. Çünkü Anayasa'nın 91 ve İçtüzüğün 32 nci maddesinde doğan haklarını üyeler, parlamenterler, ancak 27 ve 37 nci maddelerdeki müddetlerden yararlanarak kullanmak imkânına kavuşurlar. Usulen Tebliğ edilmeyen veya hazırlanmak için yurt içerisinde başka bir şehirde ise Ankara'ya gelmek için gerekli müddet verilmeyen bir üyenin komisyonlarda konuşma, önerge verme ve fikirlerini savunma hakkı çiğnenmiş demektir. Yangından mal kaçırma gibi bir saat önce Komisyona havale edilen bir işin hususi olarak eş ve dostlara haber edilerek bir saat sonra görüşülmesini meşru sayan bir sistemin hiç bir hukuk devletinde bulunduğu inanmıyoruz.

Anayasanın 85 inci maddesine göre meclisler faaliyetlerinde İktüzüklerine uymaya mecburdurlar. içtüzüğün ihlali Anayasanın ihlalidir. Bu da iptal sebebidir.

c) 4/4/1977 akşamı saat 8.30 da içtüzüğün yeni 93 üncü maddesinin yürürlüğe girdiği iddia edilemez.

İçtüzüğün yeni 93 üncü maddesini yürürlüğe sokmak için Resmi Gazete ile bir ara baskısı yapmıştır. Mükerrer baskı 15899 sayılı olan bu baskı 8.30 dan evvel değildir. Matbaadaki baskı saati ve dakikası bu işte nazara alınmamalıdır. Gazetenin neşri nazara alınmalıdır. Neşredilmeyen bir matbaanın münderecatından kimse haberdar olamayacağına göre, hukuk devletinde hakların ve yetkilerin doğumu ve istimali için, matbaa makinalarının faaliyete başladığı saat esas alınmaz. Yayınlanmak ancak ertesi gün iş saatinde posta aracılığı ile olur. Elden alınıp verilen varakaların resmi işlem sayılması da mümkün değildir. Komisyonun yeni 93 üncü maddeye göre gece yaptığı işlem hükümsüzdür.

3- Millet Meclisinin 5/4/1977 tarihli celsesinde alınan seçimleri yenileme kararı hükümsüzdür.

a) İki numaralı bentte arz ettiğimiz sebeplerden dolayı Anayasa Komisyonunun seçimlerin yenilenmesine daîr önergelere ait raporu muallel olduğu için buna dayanılarak verilen yenileme kararı da hükümsüzdür. Ya meclisin komisyona iade etmesi İçtüzüğe uygun müzakere ve tebligat yaptırması gerekirdi ya komisyonun geri çekmeyi istemesi icab ederdi. Birleşimde konuşan sayın Demokratik Parti sözcüleri Cevat Önder, Özer Ölçmen, Vedat Önsal bu noktalara işaret etmişlerdir nazara alınmamıştır. Bu husus iptal sebebidir.

b) 5/4/1977 tarihli Birleşimde de oturum açılırken hatalı ve arızalı olan elektronik cihazla yoklama yapılmıştır, 1 numaralı bentde ve bu konuda açtığımız diğer davada arz ve izah ettiğimiz sebeplerden ve delillerden dolayı 5 Nisan tarihli Birleşim de geçersizdir. Yoklamaya Başkanın gerek görmesi demek çoğunlukta tereddüde düşmesi demektir. Madem ki tereddüt vardır. Sihatli yoldan gidilmek gerekirdi. Toplantı açılmamış sayılır.

Esas Sayısı:1977/61
Karar Sayısı:1977/47

Her ne kadar Birleşimde yapılan açık oylamada çoğunluk görülmekte ise de bu Birleşimin açılmasında çoğunluk olduğu gerçeğine delâlet etmez. Açılmamış sayılan sayılması gereken bir Birleşim de baş kısmın muallel olması bütün işlemlerin iptaline yeter.

c) 523 sayılı komisyon raporunda kararın komisyonda ittifakla alındığı yazılıdır. Halbuki üyelerden Sayın Cevat Önder muhalefet şerhi vermiştir. Bu husus da raporun düzeltilmek üzere komisyona iadesini gerektirir.

d) İktüzük değişikliği Anayasa'nın 12. maddesine de aykırıdır. Kanunlar ve kanun kuvvetindeki tüzükler umumi prensipler getirirler. Eşitlik, gayri şahsilik, genellik prensiplerinin ifadesi olurlar. Hususi bir arzunun yerine getirilmesi için umumi prensibin tahrip edilmesine Anayasa'mız cevaz vermez. Bu türlü bir ihlâl Anayasa'nın kimseye imtiyaz tanımayan ve eşitliği emreden 12. maddesine ters düşer.

Gerçekten Önce erken seçim önergeleri Meclise verilmiş, bu önergelerin Danışma Kurulu müzakeresinden istisna edilmesi için ondan sonra İktüzüğün 93. maddesi değiştirilmek istenmiş ve değiştirilmiştir. (Ek: 7) de ibraz ettiğimiz Anayasa Komisyonu raporunda neşredilmiş olan AP. ve CHP'nin seçimlerin yenilenmesine ait önergeleri 24 Nisan tarihlidir. Bundan dört gün sonra içtüzük tadili istenmiştir. (Ek : 2) iki partinin bir kısım yöneticilerinin özel bir isteklerinin yerine getirilmesi için kanunların temel prensiplerine aykırı hükümlerle tahrip edilmesine sayın Mahkemenizin cevaz verebileceğine inanmıyoruz.

e) İktüzük değişikliği ve seçimlerin yenileme kararı mutlak butlanla mualleldir. Yukarıda izah ettiğimiz sebepler ve ayrıca İktüzük değişikliğinin iptali için Yüce Mahkemeye açmış olduğumuz dava dilekçesinde arz ettiğimiz gerekçe ve deliller karşısında, İktüzük değişikliği esastan mualleldir. Yok hükmündedir. Mutlak butlanla batıl olan bir işemin bütün neticelerinin de yok sayılması iptal edilmesi gerekir.

Muhterem Mahkemenizin önce İktüzük tadiline ait davamızı ve ona dayanarak işbu davamızı karara bağlamasına veya her iki davayı irtibatları dolayısıyla birleştirerek incelemeye tabi tutmasını istirham ediyoruz.

Hak ve hukukun daima üstün olacağına güveniyoruz. Bu güvenle tarihi bir görev ifa etmiş olmanın vicdan istirahatı içerisinde tarihi kararını bekliyoruz. İşin mahiyeti dolayısıyla Yüce Mahkemenin öncelikle ve İvedilikle neticeye varmasını da dilemekteyiz.

NETİCE VE TALEP:

1- Anayasa'nın 12., 129., 85. ve 91. maddelerine aykırı olan ve ayrıca Millet Meclisi İktüzüğünün 36., 27., 37., 50., 58. ve 88. maddelerini ihlâl eden, seçimlerin yenilenmesine ait 5/4/1977 tarihli 644 sayılı Millet Meclisi Kararının iptaline,

2- İptal kararı verilinceye kadar kararın uygulanmasında zararlar doğacağından yürütmenin durdurulmasına, karar verilmesini Millî Selâmet Partisi Millet Meclisi Grubu adına saygıyla arz ve talep ederim.""